

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA2019/Imm. 43 & 103

10. oktober 2019

Aqqaluaq B. Egede

Pisortat ataatsimoortumik allaffissornerisa aqqissugaanerannut atatillugu naliliinissamut ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsisoqarnissaanut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Maanna suliassaasut aallaavigalugit allaffissornerup annertussusaa ataatsimiititaliarsuup nalilersussavaa, suleriaatsit sunniuteqarluarnerusut pilersinnissaannut immikkoortortaqrifiillu suliassaqrifiillu (sektorit) akimorlugit suleqatigiinnerup pitsanngorsaaviginissaanut periarfissat misissussallugit, kiisalu allatut aqqissuussinissamut periarfissanik siunnersuuteqarluni. Siunnersuutini tamani inatsisit ingerlatsinermut tunngasut qasukkartinneqannginnissaat aallaaviusaaq. Ataatsimiititaliarsuaq inunnit sektorinit assigiingitsuneersunit inuttaqassaaq, tassa pisortat sektoriineersut aamma namminersortut sektoriineersut ilaasortat misilittagaqartut amerlaqatigiissallutik. Ataatsimiititaliarsuaq assigiingissitaartuneersunit ilaliussanik sulisitaqassaaq, sulininilu ukiut marluk iluanni naammassissallugu. Tamatuma kingorna ataatsimiititaliarsuup innersuussutai Inatsisartuni politikkikkut suliari-neqassapput.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

aamma

Immikkoortuni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akuuffigisaanni marloqiusamik allaffiossornerup pinngitsoortinneqarnissaanut, ataatsimut suleriaatsit pisariillissarnissaannut isumalluutillu avitseqatigiissutigineqarnissaannut periarfissat qulaajaaffigalugit Naalakkersuisut nassuiaammik UKA2021-mut saqqummiussinissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut)

Allaffissornerujussuaq aningaasarpasuit atorlugit, inuiaqatigiinnut amerlanngitsunut, kiffartu-
ussanullu qanimut sullissinerunngitsoq, piffissamik annertuumik sullissanut atuiffiusartooq aqqis-
sallugu suna ajornartosriutaava? Inuit Ataqatigiit sinnerlugit siunnersuuteqartoq Peter Olsen-ip ta-
manna pitsaasumik aqqiissutaasinnaasumik siunnersuuteqarfigaa. Allannortoqartariaqarpoq,
allaffissornerujussuaq inuiaqatigiit pisortanit isumagineqarnerannut eqarnerulersitsiartuinnartoq
tamatta akisussaaffigaarput.

Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut allannguisinnaannginneq aamma pissuteqartoq qinikkat taamaat-
tussaannartut isiginnilersimanerannik. Allannortoqassappat aamma qinikkatut atuuffeqartugut
tamatta allannguinissamut timitaliisinnaasariaqarpugut. Allaffeqarfinni pisortat tupinnanngitsumik

atorfeqartitaminnik illersuisussaataasut nutaarluinnarmik aamma allaffissornikkut aningaasartu-
utinin millisaaniarnissamut suliaqarsinnaanerak killeqaaq. Suliassarli anguniagaasoq anguneqas-
sappat siunnersuuteqartut marluusut pingaarutilimmik tikkuarpaat.

Inuit Ataqtigii isumaqtigilluinnarparput Peter Olsen-ip siunnersuutigisaa, tassalu, allaffissornikil-
lisaanissaq siunertaralugu ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigimmagu. Ta-
mannami pisariaqavippoq. Nikeriarnaveeqqasutut uninngaannarnata ilisimasalinnik, aqqis-
suusaanikkut nutarterisinnaasunik ataatsimiititaliarsuaq inuttalersugaasoq siunnersuusiortinniar-
tigu. Nunat allat pitsaasumik angusimasaat "qissimissinnaasavut" takutitsererput allaffissorneq
millisarneqarsinnaasoq, kisianni sullissanut pitsanngoriaataasumik.

Taamatut angusaqarnissarput inuiaqtigii nunatsinniittut pisariaqartippaat. Pisortat allaffissor-
tuisa aamma tamanna kiffartuussisutut soqtugisaraat, minnerunngitsumik Inatsisartut ataatsimiit-
tarnerpassui uppersaataasinnaapput qinikkat aamma tamanna anguniagaq kissaatigipput.
Timitaliariaqarpugulli allannguilluta. Innuttaqortussuserput uuttuutaavoq allaffissornitta qaf-
fasippallaarneranut. Nunaqariusittali siammasissuunera patsisissarsiortitsinnaavoq allaffissorneq
annertoq pisariaqartoq. Allaffissornermullu aningaasartuutit qaffasissut, atorfillillu amerliar-
tornerat piugaluartut nunatsinni inoqarfiit isorliunerusutut taasartakkavut kiffartuunneqarnermik-
kut killup tungaanut ingerlasut takussutissaqartippagut. Allatut oqaatigalugu, allaffissorneq anner-
tusiartortillugu imaanngilaq sineriatinni inoqarfinni inuit pisortaniit sullinneqarnerat pitsanngori-
artussasoq. Killormut oqartussaaqataaneq ungasilliarortoq, pisortallu kiffartuussinerat ilunger-
sunarsiartortoq kommunini qinikkat, nunaqarfinni aqutsisut, innuttaasut inuussutissarsiortullu
oqariartuutigisarpaat.

Taamaammatt siunnersuuteqartut marluusut, tassalu, Peter Olsen Inuit Ataqtigii aamma Tllie
Martinussen Suleqtigiisitsisut siunnersuuteqarput inuiaqtigiinni pisortat innuttaasut pillugit sul-
lissinerminni nutarterinissaanut alloriarfissamik nutaamik. Tassami isumaqtigiissusiornerit partiit
akornanni atsioqtigiissutaasartut kisimik allaffissornermik annikillisaanissamik oqaasertaqarnerat
naammanngilaq. Aalajangersaasoqartariaqarpoq ingerlatsinermut aningaasartuutit qaffasissut in-
eriartornermut siuarsaanermut sammitinneqalissappata.

Inuit Ataqtigii tamakkiisumik siunnersuuteqartut ujartugaat isumaqtigilluinnarparput. Tassami
massakkut aningaasanut inatsit Inatsisartunit suliarineqartoq takussutissiivoq allaffissorneq mar-
loqiusaq ingerlakkipput, ukiullu ingerlanerini aningaasartuutit qaffakkiartuinnartut, naak innutta-
asut allaffissornikkut kiffartuunneqarnerat pitsaanerpaaffissaminiingitsoq nalunngikkaluarlutigu.
Immaqa allaat pisortat allaffissornikkut innuttaasunut kiffartuussinerat ungasilliaruinnartut
oqaatigisinnaagaluaripput.

Naalackersuinnikkut suliallit ilaat oqarput pisortat allaffissornikkut innuttaasunut kiffartuussinerat
ajorsingaarmat kommunit 18-nit uterteqqinneqassasut. Ilaat oqarput allaffissornikkut an-
ingaasartuutit malunnaatilimmik annikillissasut, kommunit allanngorteqqinngikkaluarlugit.
Isummat tamarmik ersiutaapput allaffissornikuillisaanissaq anguniarneqassasoq. Inuit Ataqtigii

isumaqarpugut Peter Olsen-ip siunnersuutaa, tassalu, ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsinikkut allaffissornikkut aaqqissuuseqqinniarnermut isummat assigiinngitsut naapiffigisinnaasaannik siunnersuuteqartoqartoq.

Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut allaffissornerput pillugu "imminut nalilersornata" avataaniit ilisimasaqartunik, aaqqissuuseriaatsinik pikkortiffeqartunik, aamma innuttaasut pisortanit allaffissornikkut kiffartuunneqarnerat annikilligaluarlugu sukkanerusumik, aamma innuttaasunut pitsaanerusumik suleriaatsimik pilersitsisinnaasunik akornatsinni inunnik nassaassaartoq upperaarput. Aamma nunat allat pisortatigut allaffissornikkut nutarteriffiusimasut suleqatigisimasaat pitsaasumik angusaqartitsisimasut suleqatigineqarnissaat Inuit Ataqtigiinniit tikilluaquagut.

Pingaarnerpaajuvoq innuttaasut pisortat allaffianniit pitsaanerusumik sullinneqalernissaasa anguneqarnissaat. Isumaginninnikkut, inuussutissarsiutinik siuarsaanikkut, inoqarfinnik ineriartortitsinermik siunertanut eqartorujussuarmik aaqqissuussineq allarpassuillu marloqiusamik allaffissornermik kigaaquivut alliseequtivullu ineriartornermik malitseqartittariaqalerpagut. Suliassaq iluatsissappat pingaaruteqaqaaq suleqatigiinnissarput, aamma naalakkersuinikkut allannguisinnaaneq angusaqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu.

Peter Olsen Inuit Ataqtigiit, aamma Tillie Martinussen Suleqatigiisitsisut siunnersuutaasa innuttaasut inuuniarnikkut atukkamikkut kigalaqutaannik sukksisaasussatut isigisavut itigartiinnarusunngilavut allanik pitsaanerusunik siunnersuutissaqanngikkutta. Kissaatiginaqaaq siunnersuutit inuiaqtigiit siuarsarnissaannut taamak pingaaruteqartigisut itigartiinnarneqannginnissaat. Alliseequtivut nukittoqutinngitsittariaqarpavut.

Allannguisariaqarpugut. Naaggaartuinnarata sulineq aallartinniartigu, innuttaasut utaqqiinnarput. Pisariaqassaarmi innuttaasut aalajangeeqataanissaat subnniuteqarnissaallu annertuneroqqullugit suliassaqarfinnik aamma aningaasarsuornikkut siuarsaanissamik siunertallit kommuninut nuunneqarnissaat ilanngullugu isummersorfigineqarnissaat. Kommunit aningaasartuuteqarfissaannarnik nammatassinneqareeqaat. Aningaasarsuornikkut inuussutissarsiornikkullu siuarsarfigiosinnaasaat aamma kommuninut aningaasartalerlugit nuunneqarnissaat akuerissallugu Naalakkersuinikkut nukissaqalertoqartariaqarpoq.

Inuit Ataqtigiit taamatut oqaaseqarluta siunnersuutit soqutiginantut Inatsisartut Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaani suliarineqartussanngorlugit ingerlatinneqarnissaat inasutigaarput.